

Project Koeien & Kansen wil kennis verspreiden

Speeltuin voor groen onderwijs

Innoverende melkveehouders hebben met onderzoekers in zeven jaar veel interessante kennis ontwikkeld voor de ondernemers van de toekomst. Het onderwijs zou er meer mee kunnen doen.

“De kennis die we hebben verzameld is interessant voor het onderwijs,” vindt projectleider Jaap Gielen, “want daar zitten de ondernemers van de toekomst.” Het project Koeien & Kansen (K&K) wil daarom meer met het onderwijs samenwerken. Het K&K-team heeft al wel wat ervaring met het onderwijs, maar het is nog maar beperkt.

Open dagen

Zeven jaar geleden startte het K&K-project. Melkveehouders, onderzoekers en adviseurs werken samen aan vragen van ondernemers. Het gaat om technische, economische of milieukundige gevolgen van het veranderende milieubeleid voor de melkveesector. Het team richt zich bijvoorbeeld op de vermindering

‘Het project wil komende jaren meer informatie verspreiden naar gebruikers. Het onderwijs kan daar een belangrijke rol in spelen’

van de mineralenuitstoot of op de ammoniakemissie. Hoe kun je de bedrijfsvoering aanpassen aan de kaderrichtlijn water, of zo dat je de uitstoot van de broeikasgassen vermindert? En wat be-

tekt het voor de bedrijfsvoering en het bedrijfsresultaat?

Na zeven jaar heeft het project veel resultaten geboekt. De 16 melkveehouders die deelnemen, hebben het overschot aan stikstof en fosfaat sterker verminderd dan vergelijkbare bedrijven. En de bedrijven zijn sterker gegroeid, zo bleek uit een LEI-onderzoek van dit jaar. Maar door toegenomen investeringen zijn de netto bedrijfsresultaten nog niet beter. Er is dus nog wel wat te bereiken als het gaat om optimalisatie en efficiëntieverbetering.

Kenmerkend voor het project is dat wetenschap en praktijk samenwerken aan kennisontwikkeling. Naast de 16 melkveehouders zijn het onderzoekers van WUR-instellingen (LEI, PRI, ASG) het NMI en adviseurs van DLV die deel uitmaken van het K&K-team. Systeemonderzoek en monitoring van bedrijfsresultaten is niet het enige waar ze zich op richten. Communicatie, het verspreiden van kennis, is ook een belangrijk doel van het netwerk. Veel van de ondernemers ontvangen collega-melkveehouders op open dagen. Het projectteam →

Onderzoekers en ondernemers werken samen aan vragen uit de praktijk. Ook studenten kunnen er een rol in spelen

Onderwijsprojecten van Koeien & Kansen

Op het proefbedrijf in Zegveld werkten in het najaar van 2006 veehouderijleerlingen van het Wellantcollege (mbo Houten, Gorkum en Gouda) met onderzoekers samen in het Kenniscentrum Veehouderij Groene Hart (zie VGO 2006-19). Leerlingen werkten aan praktische vragen van ondernemers. Hoe kun je slecht grasland op veengrond verbeteren? Hoe kun je het mestoverschot verlagen en met welke rundveerassen kan een biologische melkveehouder het beste werken. De zes projectgroepen werden bijgestaan door onderzoekers uit het K&K-team. Jaap Gielen begeleidde ook enkele groepen. Hij denkt dat het zeer leerzaam was voor zowel onderzoekers als voor de mensen uit het onderwijs. Mbo-leerlingen hebben nog wel veel sturing nodig, is zijn idee. En ze overzien het geheel niet zo snel.

In het project 'Southern Milk Meat & Meadows' werkten studenten van HAS Den Bosch en derdejaars mbo-leerlingen van CITAVERDE College (Horst en Roermond), Helicon Opleidingen (Boxtel en Helmond) en Prinsentuin College (Breda) samen. (Zie VGO 2006-7). De studenten voerden een bedrijfsverkenning uit op een melkveebedrijf en maakten een bedrijfseconomische analyse. De indruk van Jaap Gielen was dat door de samenwerking van has-studenten en mas-leerlingen, de resultaten van die projecten goed waren. De has'ers zorgden voor verdieping en bewaakten de grote lijn, mas'ers stelden meer praktische vragen.

Omdat een groepje mbo-leerlingen van AOC De Groene Welle in Zwolle zich wilde verdiepen in mestwet- en regelgeving, bezochten ze afgelopen winter het K&K-bedrijf van Frank Post in Nieuweroord. Post heeft vanuit zijn ervaring met het K&K-project uitgelegd wat die regelgeving voor zijn bedrijfsvoering betekent. Met hulp van hem en van Jaap Gielen hebben de leerlingen een berekening gemaakt van wat bedrijfsspecifieke excretie betekent voor de bedrijfsvoering.

Daarnaast hebben andere groepen zich verdiept in thema's als voedselveiligheid of toeslagrechten, onderwerpen die niet direct verband houden met het K&K-project. Steeds werkten ze samen met onderzoekers van ASG. Het aardige van de samenwerking met de onderzoekers, is dat leerlingen ontdekken dat de wereld wat ruimer is, zo licht docent Dick Klop toe. Ze hebben wel eens het beeld dat alles vanuit de overheid en onderzoek niet praktisch is. Hij denkt dat leerlingen na zo'n samenwerking er wat genuanceerder over denken.

zorgt voor publicaties in vakbladen en brengt een nieuwsbrief uit. En soms werkt het team samen met het onderwijs (zie kader).

Wennen

Het project wil komende jaren meer informatie verspreiden naar gebruikers. Het onderwijs kan daar een belangrijke rol in spelen, vindt Eddy Teenstra, adviseur van het K&K-team: “De K&K-bedrijven zijn een schitterende speeltuin voor het groene onderwijs.” Hij denkt dat er veel mogelijkheden liggen om op diverse niveaus interessante dingen te doen. Jaap Gielen, die heeft meegewerkt in een aantal projecten, heeft ervaren dat het zinvol is. Het brengt actualiteit in het onderwijsprogramma. Gielen heeft meegewerkt aan een aantal

projecten, zoals bij het Kenniscentrum Veehouderij in het Groene Hart van Wellantcollege in het najaar van 2006. Leerlingen werkten er aan vragen uit de praktijk, waarbij ze ondersteund werden door onderzoekers. Die vorm past goed bij het nieuwe onderwijs dat meer gericht is op situaties uit de praktijk, denkt hij. Maar het was soms wel wennen voor alle partijen, voor leerlingen, voor docenten, voor onderzoekers en voor de bedrijven. Onderzoekers moesten wennen aan de leerlingen. Leerlingen moeten nog veel leren als het gaat om feitelijke kennis en zelfstandigheid. En docenten moeten wennen aan de nieuwe manier van werken. Ze moeten leren leerlingen los te laten. Ze moeten overstappen van klassikaal lesgeven naar een projectvorm. En de leerlingen

moeten eraan wennen dat ze zelf verantwoordelijkheid moeten nemen. Gielen wil dat de kennis uit de projecten een vast onderdeel van het lesprogramma wordt. Ontwikkeling van lesmateriaal is daarom een van de plannen die het K&K-team heeft. Scholen kunnen op meer manieren aanhaken. Ze kunnen gastdocenten inhuren, zoals Wellantcollege nu soms doet of de K&K-melkveehouders vragen een inleiding te houden. Uiteraard kunnen ze bedrijfsbezoeken organiseren op een van de K&K-bedrijven. Interessanter is het wanneer studenten met onderzoekers samenwerken aan de thema's van het project. Scholen die wat willen kunnen contact opnemen met een van de K&K-bedrijven of met het secretariaat van het project (zie www.koeienenkansen.nl). □